

โรคท้องร่วงเนื่องจากอาหาร ยังคงเป็นโรคที่นำกังวลในหลายพื้นที่ในประเทศไทยรวมทั้งในจังหวัดน่าน สาเหตุหนึ่งของโรคนี้เนื่องมาจากขาดการสุขาภิบาลอาหารโดยเฉพาะในขั้นตอนการเตรียมอาหาร ผู้สัมผัสอาหารในครัวเรือนเป็นบุคคลสำคัญในการเตรียมอาหารสำหรับผู้บริโภค การศึกษานี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อหาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมด้านสุขาภิบาลอาหารของผู้สัมผัสอาหารในครัวเรือน ที่ตำบลแห่งหนึ่ง ในจังหวัดน่าน การศึกษานี้อาศัยแบบ PRECEDE และเสนอว่าปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมด้านสุขาภิบาลอาหาร ของผู้สัมผัสอาหารในครัวเรือนประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้าได้แก่ความรู้เกี่ยวกับการสุขาภิบาลอาหาร ความมั่นใจในการกระทำพฤติกรรมด้านสุขาภิบาลอาหาร และทัศนคติต่อพฤติกรรมด้านสุขาภิบาลอาหาร ปัจจัยเอื้อและปัจจัยหนุน การศึกษาภาคตัดขวางครั้งนี้กระทำในกลุ่มตัวอย่าง 216 คน ระหว่างเดือน พฤศจิกายน 2550 – เดือน พฤษภาคม 2551 การเก็บข้อมูลใช้แบบสอบถามที่มีความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่น การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนาและการถดถอยแบบพหุคูณ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ผลการศึกษาพบว่า มี 2 ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมด้านสุขาภิบาลอาหาร ได้แก่ ปัจจัยนำเข้าในส่วนของความมั่นใจและปัจจัยหนุน การส่งเสริมพฤติกรรมด้านสุขาภิบาลอาหารของผู้สัมผัสอาหารในครัวเรือนในพื้นที่นี้ จำเป็นต้องสร้างความมั่นใจในการกระทำพฤติกรรมดังกล่าว และกระตุ้นบุคลากรทางสาธารณสุขให้ปฏิบัติหน้าที่มากยิ่งขึ้น

Diarrhea from food is still a serious disease in several areas including Nan in Thailand. One cause of this disease is due to the lack of food sanitation especially in the step of food preparation. Household food handlers are the important persons who have involved food preparation for consumers. Thus this study aimed to identify the factors affecting food sanitation behaviors of household handlers at a sub-district in Nan. Based on PRECEDE model, this investigation proposed that these factors would affect food sanitation behaviors, i.e., predisposing factors including knowledge about food sanitation, confidence in food sanitation behavior, and attitude toward food sanitation behavior; enabling factor; and reinforcing factors. A cross-sectional study on a sample (n=216) was undertaken during November 2007 - May 2008. Data were collected from a valid and reliable questionnaire. Data analysis used descriptive statistics and multiple regression at the 0.05 significance level. Results showed that there were two factors which could affect food sanitation behavior, i.e., predisposing - confidence, and reinforcing factors. In conclusion, to promote food sanitation behaviors of household handlers in this area, it is necessary to build their confidence in such behaviors and stimulate public health officers to perform more functions.